Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 30.4.2025

Hätäkeskuslaitoksen lausunto julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026 - 2029

Momentti: 26.30.02 Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 vuotta)

Hätäkeskuslaitoksen määrärahat vuosille 2028 ja 2029 ovat tällä hetkellä riittämättömät. Hätäkeskuslaitos ei kuitenkaan ole esittänyt kehyksiin lisäystä. Tämä aiheutuu tämänhetkisestä yleisestä taloustilanteesta, siirtyvän määrärahan suuruudesta ja kehyskauden loppuvuosien huonosta ennustettavuudesta. Lisäksi Hätäkeskuslaitos ei ole vielä saanut valmiiksi tuottavuusohjelmansa toimenpiteitä, joilla pyritään hillitsemään ja vähentämään toiminnasta aiheutuvia kustannuksia.

Hätäkeskuslaitos on kuitenkin pyytänyt sisäministeriötä huomiomaan ennakkoon seuraavat toimintaan ja momentin määrärahaan liittyvät riskit. Määrärahojen lisäyspyynnöt voivat realisoitua vuosittain talousarvioesityksissä sekä seuraavan JTS kauden (2027-2030) aikana.

Ulkoministeriön avustavien asiakaspalvelutehtävien hoito

Hätäkeskuslaitos esittää vuosittaista lisäystä kehykseen ulkoministeriön tehtävien hoitoon, mikäli 30.6.2026 päättyvä sopimus ulkoministeriön kansalaispalvelujen avustavien asiakaspalvelutehtävien hoitamisesta Hätäkeskuslaitoksen kanssa uusitaan.

ICT- projektit

Hätäviestijärjestelmän uudistamisprojektille (HÄVI) kehyksessä annettu kybermääräraha pyydetään uusimaan vuodelle 2026, koska hanketta ei saada valmiiksi vuoden 2025 aikana. Projekti on viivästynyt toimittajasta johtuvasta syystä ja samaisesta syystä Hätäkeskuslaitos on joutunut palauttamaan projektin lokakuussa 2024 uudelleen valmisteluun.

Esteettömyysdirektiivin ja kansallisen lain edellyttämä Real text time -projekti (RTT) sekä tallenninjärjestelmän uusimisprojekti (NEO) ovat tällä hetkellä riippuvaisia Hävi-projektin etenemisestä, ja myös näiden projektien määrärahan uusinta tulee kehyskaudella kyseeseen. Jo tiedossa olevat viivästymiset saattavat lisäksi aiheuttaa projekteille tässä vaiheessa lisäkustannuksia, joiden määrään on vaikea arvioida tarkasti.

Virve2 projektiin on saatu tulevalle kehyskaudelle rahoitus. Projekti on kuitenkin alkutekijöissään, ja myönnetty määräraha saattaa muodostua

Hätäkeskuslaitos
Nödcentralsverket
hatakeskuslaitos@112.fi

Osoite
PL 112, FI-28131 PORI
etunimi.sukunimi@112.fi

Adress
PB 112, FI-28131 BJÖRNEBORG
fornamn.efternamn@112.fi

Puhelin | Telefon
+358 (0)295 480 112
www.112.fi

riittämättömäksi. Riskinä on myös koko Virve2-hankkeen ja näin ollen myös Hätäkeskuslaitoksen Virve2-projektin myöhästyminen aikataulustaan, joka tarkoittaa Virve1-verkon ja Virve2-verkon päällekkäiskäyttöä ja päällekkäiset ylläpitomaksut tulevat rasittamaan viraston taloutta tulevina vuosina.

Hätäkeskuslaitos on varautunut 1 milj. eurolla pakolliseen kehittämiseen vuosittain, mutta todennäköistä on, että varatulla määrärahalla ei kyetä saavuttamaan järjestelmien ml. ERICA vaatimaa pakollista kehittämistä. Hätäkeskuslaitoksen tavoitteena on kehittää hätäkeskustietojärjestelmää siten, ettei lähitulevaisuudessa olisi edessä uuden arviolta 100 milj. euroa maksavan hätäkeskustietojärjestelmän hankinta. Tällainen kehittäminen edellyttää muun muassa järjestelmäarkkitehtuurin kokonaiskehitystä. Lisäksi turvallisuusverkon kautta tulee määräajoin käyttäjille uusia vaatimuksia, jotka tuottavat ylimääräisiä ennakoimattomia kulueriä.

Toimitilahanke

Senaatti-kiinteistöt laati yhdessä viraston kanssa vuonna 2022 toimitilakonseptin, jota voidaan hyödyntää tulevissa toimitilahankkeissa. Virastossa on myös laadittu toimitilaohjelma, jonka tarkoituksena on hillitä toimitilakustannusten kasvua. Toimitilaohjelmassa on huomioitu myös valmiusnäkökulmat sekä valtion toimitilastrategia. Virasto on sitoutunut joihinkin hallinnonalan yhteishankkeisiin Senaatti-kiinteistöjen kanssa tehdyin aiesopimuksin. Hankkeiden vaiheistuksessa on huomioitu sekä viraston valmiuteen, että vuokrasopimuksien pituuteen liittyvät asiat.

Nykyisten tilojen peruskorjaus vaatisi väistötilojen rakentamisen, eikä nykyisiä tiloja pystytä korjaamaan nykyaikaisen hätäkeskustoiminnan vaatimusten tai nykyisen uhkakuvan vaatimusten mukaiseksi, jolloin ainoaksi tarkoituksenmukaiseksi vaihtoehdoksi jää korvaavien valtion taseessa olevien tilojen hankkiminen, jolloin tiloihin siirtyminen on mahdollista ilman kalliita väliaikaisia väistötiloja. Tämä vähentää sekä lähivuosien, että pidemmän aikavälin kustannuksia merkittävästi.

Vaiheistettu toimitilahanke jatkuu vuoteen 2038 saakka, jolloin hätäkeskukset Keravaa lukuun ottamatta on siirretty korvaaviin suojatiloihin. Ainakin Kuopio ja Turku tulevat Keravan lisäksi olemaan kalliosuojatiloja. Keravan luolastossa jatketaan toimintaa vaiheittaisen peruskorjauksen jälkeen. Keravan peruskorjauksen kustannukset ja niiden jakautuminen on vielä avoinna. Hankkeet eivät aiheuta Hätäkeskuslaitokselle merkittävää vuokrakustannusten kasvua verrattuna nykyisten tilojen nouseviin vuokrakuluihin nähden. Valtion vuokramallin mukaisesti Senaatti vuokraa jatkossa virastolle tarvittavat toimitilat. On kuitenkin huomioitava, että uusien korvaavien tilojen varustaminen, muutto, toiminallinen yliheitto tietojärjestelmineen ja käyttöönotto tuovat tällä hetkellä vaikeasti arvioitavia lisäkustannuksia Hätäkeskuslaitokselle. Hätäkeskuslaitos varautuu siirtyvällä määrärahalla osaan toimitilahankkeen vaatimista kustannuksista, mutta

kehyskauden loppupuolen ja tulevien kehyskausien osalta rahoitus on riittämätön.

Yleinen kustannustennousu

Hätäkeskuslaitos on käyttänyt arviolaskelmissaan vuosittaisia korotusprosentteja. ICT-kustannusten on arvioitu nousevan vuosittain 7%, muiden menojen 4% ja vuokrakustannusten 4%. Hinnankorotukset ovat laskelmissa maltillisia. Yleisestä taloustilanteesta johtuen toimittajilla voi olla painetta korottaa huomattavasti hintojaan. Muun muassa Valtori ja Erillisverkot ovat jo ilmoittaneet merkittävistä hinnankorotuksista.

Henkilöstö

Hätäkeskuslaitoksen päivystyshenkilöstömäärän kehitys on laskusuunnassa. Riittämätön koulutusmäärä ja poistumat vaikuttavat tulevina vuosina negatiivisesti päivystyshenkilöstön saatavuuteen. Hätäkeskuslaitoksen päivystäjämäärän vajaus on tällä hetkellä noin 30 HTV. Vuodesta 2026 lähtien päivystyshenkilöstön vajaus kasvaa nykyisillä koulutusmäärillä siten, että vuoden 2030 tienoilla päivystäjävaje on jo n. 50 henkilötyövuotta.

Hätäkeskuslaitos on jo aloittanut pelastusopiston kanssa selvityksen päivystyshenkilöstön koulutusmääristä. Hätäkeskuslaitos on aloittanut tuottavuusohjelman myötä muun muassa hallinnon tehostamisen keinojen selvittämisen. Hätäkeskuslaitos pyytää huomiomaan, että sen on vaikea saavuttaa tulostavoitteitaan ilman riittävää määrää päivystäjiä tai ydintoimintaa tukevaa hallintoa. Kuitenkin tällä hetkellä näyttää siltä, että tarvittavat säästöt edellyttävät henkilöstömäärän vähentämistä ensisijaisesti 120 henkilön vahvuisesta hallinnosta vähintään n. 30 henkilötyövuodella. Lisäksi päivystäjämäärä vähenee edellä mainituista syistä, joten tulee olemaan hyvin vaikeaa pitää yllä nykyistä palvelutasoa.

Hätäkeskuslaitoksen ylijohtaja Taito Vainio

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Hätäkeskuslaitos 06.05.2025 klo 14:45. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Hätäkeskuslaitos
Nödcentralsverket

hatakeskuslaitos@112.fi

Osoite
PL 112, FI-28131 PORI

etunimi.sukunimi@112.fi

Adress
PB 112, FI-28131 BJÖRNEBORG

fornamn.efternamn@112.fi

Puhelin | Telefon
+358 (0)295 480 112

www.112.fi